

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 145/17

Møtedato: 30.11.2017

Dato: 16.11.2017

Arkivsaknr: 2015/12338

Endringer i forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen (grads- og studieforskriften)

Henvising til bakgrunnsdokumenter

- Sak 51/17, 61/17 og 63/17 i Utdanningsutvalget:
http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/mote_i_uttanningsutvalget_16_november_sisteversjon.pdf
http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/mote_i_uttanningsutvalget_29_september.pdf

Saken gjelder:

Saken her er en samlesak, med forslag til forskriftsendringer som har vært behandlet i Utdanningsutvalget i løpet av høsten 2017. Forslagene er ulike i karakter og kompleksitet. Kort oppsummert foreslås dette:

- Ny bestemmelse som gir hjemmel til å fravike deler av forskriften ved utprøving av nye undervisnings-, lærings- og vurderingsformer (UU 16.11.17).
- Forskriftsfesting av 1500-1800 arbeidstimer som et normalarbeidsår for studentene (UU 16.11.17).
- Retting av en feil som gjelder tillatte ordbøker ved eksamen (UU 29.09.17).

Det er det førstnevnte som har mest realitet. Forslaget om arbeidstimer er en lokal formalisering av det som allerede står i en nasjonal forskrift, mens det siste bare skal rette en feil, slik at forskriften kommer i samsvar med praksis.

Forslag til vedtak:

I «Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen, vedtas disse endringene:

a) Ny §1.2 skal lyde:

«I forbindelse med utprøving av nye eller alternative lærings-, undervisnings- og vurderingsformer kan fakultetene etter søknad gis anledning til å fravike bestemmelsene i kapittel 5-7 i forskriften her i en nærmere angitt prøveperiode. Det forutsettes at ethvert tiltak som nevnt blir evaluert. Regelen her gjelder fram til avslutningen av studieåret 2019/2020.»

b) § 3.1 (4), andre setning, skal lyde: «60 studiepoeng tilsvarer ett års fulltidsstudier. Dette utgjør normalt 1500 – 1800 arbeidstimer.»

- c) I § 6.5.2 (2), første setning, endres ordet «ikke-leksikalske» til «ikke-ensyklopediske», slik at det som tillates, er «ikke-ensyklopediske ordbøker».

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

16.11.2017/Per Gunnar Hillesøy/avdelingsdirektør Christen Soleim

Vedlegg:

1. Saksframstilling
2. Forsøksordning for endrede vurderingsformer

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
145/17

Møtedato:
30.11.2017

Arkivsaksnr:
2015/12338

Endringer i grads- og studieforskriften

Bakgrunn

Nærmere om utprøving av nye undervisnings-, lærings- og vurderingsformer

Det pågår mye utviklingsarbeid og nyskaping når det gjelder metoder og praksiser for undervisning, læring og vurdering, og ikke minst sammenhengen mellom disse tre. Imidlertid er uh-loven og vår egen grads- og studieforskrift tilpasset et nokså tradisjonelt syn, særlig når det gjelder vurdering, som er det mest gjennomregulerte. Dette befestes i høringsnotatet med forslag til endringer i uhl. Denne høringen pågår nå, og departementets frist er 4.12.

Den direkte bakgrunnen for saken her, er et ønske fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og Institutt for biologi, som vil gjøre forsøk med undervisnings-, lærings- og vurderingsformer som er annerledes enn det grads- og studieforskriften er innrettet på. Det foreligger ikke en ferdig søknad, men fakultetet har laget en skisse, som ligger ved. Denne er ment som et eksempel på hva slags tiltak det kan være aktuelt å prøve ut.

Loven setter grenser for institusjonenes handlefrihet. Dette gjelder først og fremst bestemmelsene om eksamen og vurdering. Noe handlefrihet har vi likevel, og denne bør utnyttes bedre enn i dag. I tillegg bør vi arbeide for at loven endres, slik at handlingsrommet blir større.

Formålet med forslaget er å skaffe oss et juridisk redskap som legger til rette for at nytenkningen som skjer i disiplinene og i pedagogikken, kan materialiseres som nyskaping, med betydelig potensial for kvalitetsheving. Slik forslaget er formulert, vil det gi alle fakulteter mulighet til å utvikle prosjekter som prøver ut nye vurderingsformer. Det må likevel stilles klare krav til slike prosjekter, så som:

- Hvilke tiltak skal utprøves?
- Begrunnelse og vurdering knyttet til læringsutbytte
- Hvor skal det prøves ut (programmer, emner)?
- Prøveperioden; når og hvor lenge?
- Hvordan skal det evalueres?
- Forankring i fagmiljø, ledelse og blant studentene

Når det gjelder MatNat-fakultetets prosjektskisse, er det vår vurdering at en slik dispensasjonsbestemmelse som vi foreslår, vil være tilstrekkelig til at fakultetet kan gis tillatelse til disse deltiltakene:

Gruppevurdering; ulike karakterer til medlemmene i gruppen

Gruppevurdering er i liten grad regulert i dag. Loven har ikke regler om det i dag, men det er foreslått regler om at individuell klagerett, og at endring etter klage bare gjelder for de(n) som har klaget. I UiB-forskriften er regelen at alle i gruppen skal få samme karakter, jf. §6.2.6(1), og at ved klage vil en eventuell endring gjelde for alle i gruppen, jf. §7.5(3). Det kan bli nødvendig med ytterligere endringer i forskriften, avhengig av hvordan lovsaken faller ut.

Studenter medvirker til å lage pensum og vurderingskriterier

Dette relaterer seg dels til UiB-forskriftens §6.2.5 om mappevurdering, der det går fram hva som skal foreligge i en emnebeskrivelse og en undervisningsplan, og dels til § 5.3(1), som påbyr at bl.a. litteraturlister for emnene skal være klare til henholdsvis 1. juni og 1. desember.

Ny vurderingsform; blandet vurdering

I UiB-forskriftens §6.2.1(1) er det en liste over 13 vurderingsformer som kan brukes ved UiB, og i (2) er det angitt at disse kan brukes alene eller i kombinasjon. MN-fakultetet ønsker å prøve ut en variant som ligger mellom mappe og slutteksamen. Dette ligger nokså tett opp til å bruke to av de eksisterende formene i kombinasjon; «kombinert vurdering».

Ulik vurderingsform i semestre med og uten undervisning:

I dag er praksisen at når studenter tar eksamen i de semestrene det ikke gis undervisning i et emne, er vurderingsformen den samme som i semesteret med undervisning. Dette følger av at det er samme emne.

For ett av de foreslåtte deltiltakene vil loven være til hinder:

Plikt til begrunnelse ved klage – pilot:

Fakultetet ønsker at også klageprosessen skal bli en læringsprosess, med en dialog som starter med at studenten må begrunne klagen sin. Klage er nokså sterkt regulert i uhl., og vi kan ikke se at loven åpner for en slik ordning som fakultetet ønsker. Etter lovens §5-3 (4), andre og tredje setning, er det for det første påbudt at en klage skal behandles av «nye sensorer», og for det andre er det forbudt å gi de nye sensorene opplysninger om den opprinnelige karakteren, til sensors begrunnelse for karakteren og til studentens begrunnelse for klagen. UiB-forskriften kan ikke fravike loven, og en søknad av dette slaget kan dermed ikke innvilges.

Nærmere om forslaget om normalarbeidsår

Uhl. regulerer ikke hvor langt en students arbeidsår er i timer, men bare i måneder (10) og studiepoeng (60 for et fullt år), jf. §3-8 (1).

Den mest konkrete forskriftsreguleringen finnes i Kunnskapsdepartementets studietilsynsforskrift, i §2-2, som gjelder krav til studietilbud som skal akkrediteres (herunder selvakkreditering, jf. §2-2 (3):

«Studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1500 – 1800 timer per år for heltidsstudier.»

Dette er også angitt i publikasjonen «[ECTS Users' Guide](#)» fra 2015, utgitt av Europa-kommisjonen, er det gitt en noe nærmere beskrivelse av «Workload», der det bl.a. går fram: Workload is an estimation of the time the individual typically needs to complete all learning activities such as lectures, seminars, projects, practical work, work placements and individual study required to achieve the defined learning outcomes in formal learning environments.

The correspondence of the full-time workload of an academic year to 60 credits is often formalised by national legal provisions. In most cases, workload ranges from 1,500 to 1,800 hours for an academic year, which means that one credit corresponds to 25 to 30 hours of work.

Ved UiB går det fram av sørviserklæringen for undervisning, vurdering og eksamen at et fullt normalarbeidsår er 1600 timer, eller 26,7 timer per studiepoeng. Grunnen til at vi i det hele tatt foreslår å regulere dette i forskriften, er at det har vist seg at det kommer en del spørsmål om dette, og mange har hatt vanskelig for å finne det som står i sørviserklæringen.

Etter behandling i Utdanningsutvalget i to omganger, rår vi til en forskriftsbestemmelse som svarer til det som går fram av studietilsynsforskriften.

Kort om ordbøker

Det er i dag en regel i forskriften om at at i den grad ordbøker tillates til eksamen, skal de være «ikke-leksikalske». Det er intetsigende, og det som var ment i utgangspunktet, er «ikke-ensyklopedisk».

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Kommentarene her er gjelder i all hovedsak forslaget om forsøk med nye lærings-, undervisnings- og vurderingsformer. Dersom det skal være mulig å drive slike forsøk, må eventuelle hindringer fjernes, i den grad det er adgang til det. Det er formålet med saken her. Når UiB-forskriften har status som en forskrift, er den i utgangspunktet ufravikelig, med mindre den selv eller uhl. sier at den kan fravikes. Dersom forskriften får en bestemmelse om adgang til å fravike eller dispensere fra forskriften, kan eventuelle dispensasjoner ikke gå på tvers av loven.

Siden de reglene som synes aktuelle å fravike i forbindelse med et prosjekt, står i flere ulike kapitler i forskriften, synes det mest hensiktsmessig at en dispensasjonsadgang kommer i kapittel 1. I vedtaksforslaget er det ikke angitt hvem som skal gi dispensasjon. Det er dermed i utgangspunktet styret selv som må gjøre vedtak, med mindre det blir delegert. Fordi erfaringsgrunnlaget så langt er lite, foreslår vi på dette stadiet ikke noen delegering. Av samme grunn foreslår vi at forskriftsbestemmelsen bør få en tidsbegrensning, fram til avslutningen av det akademiske året 2019/2020.

Slik forslaget er utformet, vil alle fakultetene kunne søke om dispensasjon. Enhver søknad må gjøre tilstrekkelig greie for saken, ut fra de retningslinjene som er nevnt ovenfor, herunder om forankring blant studentene. Det vil gi grunnlag for å vurdere den opp mot forskriften, uhl. og andre lover som kan være relevante. En passende prosedyre kan være at saken sendes til Studieadministrativ avdeling, som går gjennom den og forbereder den for Utdanningsutvalget. Deretter gir Utdanningsutvalget tilråding til styret, som så gjør vedtak.

Relevante instanser, inkludert studentene, må høres i forbindelse med søknadsbehandlingen i den enkelte saken.

Den delen som gjelder normalarbeidsår har vært behandlet to ganger i Utdanningsutvalget. Slik forslaget står, sier det ikke noe annet enn hva departementet allerede har sagt i studietilsynsforskriften, og burde dermed ikke være problematisk.

16.11.2017/Per Gunnar Hillesøy/avdelingsdirektør Christen Soleim

Forsøksordning for endrede vurderingsformer

Institutt for biologi har drevet undervisningsutvikling gjennom flere år, og arbeidet med en systematisk utvikling særlig siden opprettelsen av bioCEED, Senter for fremragende utdanning i biologi. Helt sentralt i moderne pedagogikk for høyere utdanning og bioCEEDs arbeide er systematisk arbeide for å oppnå samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelser, undervisningsaktiviteter, og vurdering/eksamen. En grunntanke er at vurdering kan bidra til studentenes læring dersom den integreres i undervisningen, gjerne med flere og varierte prøver underveis, heller enn å være en sertifiseringstest i etterkant. Mens UiBs reglement er fleksibelt med tanke på læringsutbyttebeskrivelser og undervisningsaktiviteter, er UiBs eksamensforskrift gammeldags og rigid og forhindrer endringer i vurderingsform. Tradisjonell skoleeksamen er den dominerende vurderingsformen ved universitetet, og eksamensreglementet gir i liten grad rom for andre løsninger. Det er utfordrende for undervisningsmiljøer som skal sørge for kvalitet i utdanningen gjennom samsvar mellom undervisning og vurdering, der vurdering integreres i studentenes læring.

I mange tilfeller er UiBs eksamensforskrift strengere enn UH-loven. **MN-fakultetet søker derfor fritak fra noen av bestemmelsene i UiBs interne reglement for å teste ut vurderingsformer som har dokumentert positiv effekt på studenters læring.**

Gruppevurdering kan gi forskjellig karakter for studenter på samme gruppe

Institutt for biologi (og bioCEED) ønsker å prøve ut vurdering i grupper i et emne hvor undervisningen er organisert som Team-based learning (TBL). Vi ser for oss at en større del av vurderingen er oppgaver som gis til en gruppe studenter, og hvor gruppene selv bidrar til å utarbeide vurderingskriteriene og hvordan de selv skal evaluere hverandres arbeid. Forskning på gruppearbeid viser at studenter kan fordele poengene gruppa oppnår på et felles arbeid, basert på den enkelte students innsats. Faglærer vil være ankeinstans dersom en student føler seg urettferdig behandlet av de andre i gruppa. UiBs forskrift sier at på gruppearbeid skal alle studentene få samme karakter (forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved universitetet i Bergen, §6.2.6), men det er ikke en begrensning i UH-loven (og heller ikke i omfattet av klage på gruppevurdering som ligger inne i nåværende høringsforslag til UH-loven). I dette tilfellet vil studentene på samme gruppe kunne ende med forskjellig poengsum og karakter. På denne måten mener vi at vil kunne ta tankene bak TBL-undervisning inn i vurderingssituasjonen.

Utprøvingen er ønsket for emnet BIO241 Atferdsøkologi for 3 år fra og med vårsemesteret 2018. Evaluering vil skje hvert år.

Studenter er med på å utarbeide pensum og vurderingskriterier

Det vil også være interessant for oss å få prøve ut mulighet for underveisvurdering (mappevurdering) etter prinsippet for co-creation, som innebærer at studentene selv bidrar i utarbeidelsen av pensum

og aktiviteter de skal bli testet i. Dette kan beskrives i læringsutbyttebeskrivelsene slik at studentene kjenner til fleksibiliteten før de begynne på emnet, men form og innhold på eksamen kan variere fra semester til semester.

Vi ber om fritak fra krav om at fullstendig pensumliste og detaljer om alle læringsaktiviteter må være tilgjengelig til den opprinnelige fristen 1. juni (for høstsemesteret) og 1. desember (for vårsemesteret).

Utprøvingen er ønsket for emnet BIO250 Paleoøkologi for 3 år fra og med vårsemesteret 2018. Evaluering vil skje hvert år.

Utvikling av ny vurderingsform

Mappevurdering er ofte brukt som betegnelse på vurderingsformen i emner hvor flere deler inngår. Den pedagogiske definisjonen av mappevurdering kan f.eks. sies slik: "En mappe består av en systematisk samling av elevarbeider som viser elevens innsats, framskritt og prestasjoner på ett eller flere områder. Samlingen må være valgt ut i samarbeid med eleven med tanke på innhold og kriterier for vurdering, ut fra visse felles oppstilte mål, og den må vise elevens selvrefleksjon og holdninger til faget." (Taube 1997)

Vår bruk at mappe-begrepet på emner som består av vurdering i flere del-eksamener følger ikke kravene og forståelsen av en mappe som pedagogisk og læringsmessig grep.

For emnet BIO100 Innføring i økologi og evolusjon ønsker vi å videreutvikle fire deleksamener, som i reglementet faller litt mellom avsluttende eksamen og mappevurdering. Vi ber derfor om bistand til å kunne registrere en ny vurderingsform som gjerne kan kalles «Blandet vurdering». Her er hensikten å harmonere vurderingspraksis med mulige mer treffende formuleringer i UiBs eksamensforskrift, slik at varierte vurderingsformer blir lettere å implementere også på andre emner. Dette vil både avklare vurderingsformen for alle parter samtidig som det fjerner den lite hensiktsmessige klagevurderingen hvor alle deleksamener skal opp til klagesensur.

Utprøvingen er ønsket for emnet BIO100 Evolusjon og økologi.

Ulik vurderingsform i forskjellige semestre

Vi ønsker å se på muligheter for å ha ulike vurderingsformer mellom semestre. Vi ser begrensninger i at ny eksamen i det semesteret et emne *ikke* undervises skal gis i samme vurderingsform som når emnet undervises. En måte å omgå problemet er å si at vurdering kun kan tilbys i det semesteret et emne undervises. Det gjør det vanskeligere for studenter som blir syke å ta eksamen i påfølgende semester.

Et emne skal i dag ha samme vurderingsform i semesteret det ikke undervises (ofte kalt kontinuasjonseksamen) som det har i semesteret undervisningen går. Vi opplever at regelen begrenser muligheten for å vurdere vha. andre former enn skoleeksamen (mappevurdering mm). I tillegg ser vi at studenter som har vært borte pga. sykdom vil ha begrensede muligheter til å ta

eksamen i det påfølgende semesteret. En kan for eksempel tenke seg at en utvidet muntlig prøve lett kan gi en like variert og omfattende vurdering som en mappe av skriftlige innleveringer.

Vi ber derfor om å få mulighet til å vurderingsform skriftlig eller muntlig prøve i emner hvor det vurderes som faglig forsvarlig i semester uten undervisning. Kun studenter som har fulgt undervisningen i foregående semester kan få en slik vurdering.

Utprøvingen er ønsket for emnet BIO201 Økologi. Ordningen vil bli evaluert fra studenter og underviser(e) etter hver eksamensperiode.

Klage på vurderingsresultat – pilot på begrunnelse ved klage

Til sist vil vi også ha muligheten til å arbeide mer konstruktivt med klagesaker. Som presentert i Universitetsstyret (Christian Jørgensen, våren 2017) er det et intrikat system studenter, ansatte og sensorer skal forholde seg til. Resultatet av en klage er kun et nytt resultat, ikke nødvendigvis økt forståelse og utvikling. Vi ønsker IKKE å ta fra studentene klageadgangen. Men vi ønsker å utvikle klageordningen til å bli en ankemulighet/appell-ordning hvor studenter gis mulighet til læring også gjennom vurderings- og evalueringsprosessen. Vurderingen blir med dette en del av læringsaktiviteten. Derfor ber vi om å få være forsøksfakultet for utprøving av krav om at studenter skal begrunne klagen sin. Utprøvingen er ønsket for alle emner med skriftlig eksamen ved fakultetet.

